

**Asociația
Întreprinderilor de Alimentare
cu Apă și Canalizări
“MOLDOVA APĂ-CANAL”**

**Ассоциация
водопроводно-канализационных
предприятий
“MOLDOVA APĂ-CANAL”**

Direcția Executivă

Исполнительная дирекция

MD-2009, mun.Chişinău, str.V.Alecsandri,1
tel./fax: 28-84-32; 28-84-33
www.amac.md, E-mail:apacanal@yandex.ru
c/d 222485400165, cod BSOCMD 2X854, c/f 1002600032811
BC “Banca Socială” S.A. fil.”Telecentru” mun.Chişinău

МД-2009, мун.Кишинэу, ул.В.Александр,1
тел./факс: 28-84-32; 28-84-33
www.amac.md, E-mail:apacanal@yandex.ru
р/счет 222485400165, код BSOCMD 2X854, ф/к 1002600032811
BC “Banca Socială” S.A. фил. «Телецентру» мун.Кишинэу

Nr. 58-01-04 din 05.11.2013

La nr. 06-07/1770 din 27.07.2013

Nr. înr.51 din 07.10.2013

Dnei Valentina Țapeș,
Viceministru al mediului

Stimată Doamnă Viceministru,

În ultimul timp, în adresa Asociației „Moldova Apă-Canal” au parvenit câteva scrisori de la Ministerul mediului al Republicii Moldova (MM) prin care, cu referire la website-ul Ministerului, s-a solicitat avizarea unor proiecte de reglementări, care, după părerea noastră, sunt de o calitate proastă. Ca urmare, numărul de erori este atât de mare, încât este imposibil de a face careva concluzii normale, iar volumul comentariilor prevalează volumul proiectelor date.

În plus, permanent se încălcă procedura de elaborare a proiectelor de acte normative stabilită de legislația Republicii Moldova, în special Legea nr.317 din 18.07.2003, la care se referă în scrisorile sale Ministerul Mediului.

Cu privire la proiectul Ghidului pentru elaborarea Master Planului de alimentare cu apă și sanitație în Republica Moldova, vă comunicăm:

1. Conform Legii nr.835 din 17.05.1995 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului și Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.662 din 10.11.2009, planurile generale de toate tipurile sunt în responsabilitatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. De aceea, considerăm că Ministerul mediului urmează să solicite, în primul rind, avizul de la MDRC.

2. Examinînd proiectul Ghidului menționat, conciderăm, că proiectul se bazează în totalitate pe documentul “Guide on preparation of master plans for water and wastewater projects” (“Ghid cu privire la intocmirea planurilor generale privind proiectele de alimentare cu apă și canalizare”), care a fost elaborat pentru România în anul 2007 de către ISPA Europe Aid/119086/D/SV/RO și deja finanțat de Uniunea Europeană.

În septembrie 2012 firma “Eptisa” a prezentat „Technical Report nr.20 on Draft General Plan for Water Supply and Sanitation (Raport Tehnic nr.20 pentru elaborarea Planului General de aprovizionare cu apă și canalizare) intocmit cu referire la Proiect EuropeAid/130872/C/SEW/MD nr.2011/270-593 (beneficiar: Ministerul Mediului al RM) cu traducerea lor în limba română. Ambele variante sunt aproape identice cu cea elaborată în 2007 pentru România.

De fapt, de către elaboratori au fost făcute numeroase permutări a punctelor și subpunctelor variantei din 2007 și eliminate un șir de informații despre experiența internațională, despre experiența României în domeniul dat, vizînd analiza tarifelor existente și altele. În textul proiectului nu se menționează prima sursă a documentului dat și deficiențele acestuia n-au fost analizate și înlăturate.

Varianta finală plasată pe website-ul oficial al MM cu puțin diferă de la susmenționatul Raport Tehnic nr.20 pentru elaborarea Planului General de aprovizionare cu apă și canalizare. Diferența între ele în principiu constă în redactarea preponderentă prin schimbarea unor termeni: Planul General - cu Master Plan, canalizare - cu sanitație. Concomitent a fost făcută o încercare nejustificată de a introduce prin Ghiduri norme noi ale consumului de apă și apă uzată. Durata de viața a activelor indicate în tabelul din p.4.6.3. nu corespunde normelor stabilite prin HG nr. 388 din 21.03.2003 “Cu privire la aprobare Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale”. Suplimentar a fost întrodus un capitol nou IV ”Terminologia utilizată în domeniul alimentării cu apă și canalizare”, care va examinată mai jos. Sursele de informație și primă sursă de informație, de asemenea, nu sunt menționate. Evaluarea Ghidului din punct de vedere al folosul lui pentru activitatea practică, precum și a modificărilor necesare n-a fost făcută.

Se pare, că o bună parte a Ghidului nu a fost studiată. Acest lucru explică existența unor documente, cum ar fi „Metoda de evaluare a poluării resurselor de apă” (în prima sursă: of Punctual Pollution =a Poluării Punctate), “Componentele proiectului” (Această secțiune în prima sursă ia în considerare componentelor pentru orașele și comunele din România, în total 11 documente, care probabil nu sunt potrivite pentru Republica Moldova); în Ghid nu sunt aduse mostre de documente din secțiunea 3 în conformitate cu lista lor. Din păcate, în Ghid nu există informații cu privire la situația prezentă privind Master Planurile de alimentare cu apă și de canalizare în România și cu privire la reglementările legislativ-normative în această privință.

După părerea noastră, toate variantele ulterioare ale Ghidului nu sunt mai bune decât prima sursă, “Guide on preparation of master plans for water and wastewater projects” din 27 septembrie 2007.

De asemenea, trebuie de remarcat, că toate variantele Ghidului sunt, de facto, o parte a termenilor de referință (caiet de sarcini, specificații) pentru elaborarea Planului General respectiv. Este parțial scris, ce este necesar de făcut, dar nu este stipulat cum de făcut. În Ghid nu se face referință la baza legislativ-normativă a Republicii Moldova, la prevederile cu caracter reglamentar și director, la elaborarea actelor normative specifice necesare în viitorul apropiat. Nu se spune nimic despre fundamentările științifice și ingineresti prealabile, nu este descrisă procedura elaborării, avizării, aprobării, reexaminării, modificării, administrării inclusiv procedura de control și evaluare a eficienței a Ghidului. Nu există mențiuni, că documentația se elaborează și se modifică de instuțiile de proiectări, care dispun de licență respectivă.

Lăsând la o parte problemele legate de drepturile de autor și de plata repetată din sursele bugetare pentru elaborarea următoarei variante a Ghidului (anii 2012-2013) la fel de nepotrivite de utile pentru practică, Vă recomandăm:

2.1. De a utiliza drept bază pentru elaborarea variantei documentului noi “Guide on preparation of master plans for water and wastewater projects” (Ghid cu privire la întocmirea planurilor generale privind proiectele de alimentare cu apă și canalizare”), cu permisiunea proprietarului drepturilor de autor și fără permutări a punctelor și subpunctelor.

2.2. De a utiliza corect și potrivit termenii lingvistici și legislative:

- „Plan general”(GP), dar nu „Master plan” (vezi NODEX și documentele legislativ-normative din domeniu, valabile în Republica Moldova și Legea nr.317 art.46(3), citat: „Se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspîndire),

- „canalizare” dar nu „sanitație”(Ghidul dat se referă în mod specific la problema de alimentare cu apă și canalizare.Citat din DEX-1998:Canalizare-ansamblu de lucrări tehnice executate pentru colectarea, epurarea și evacuarea apei întrebuintate într-o localitate, într-un sistem tehnic, pe un teren etc., sau a apei de ploaie; canalizație. Conform Dicționarul de neologisme-1986 și Marele dicționar de neologisme-2000, sanitația-ansamblu de măsuri pentru asanarea mediului.

2.3. De a crea printr-un ordin comun al MDRC și MM un grup de lucru format din reprezentanți competenți și cu experiență de muncă în domeniu din cadrul MDRC, MM, Asociației „Moldova Apă-Canal”, Universității tehnice a Moldovei, Instituțiilor de proiectări specializate „Urbanproiect”, „Iprocom”, „Acvaproiect” și alte instituții interesate.

2.4. De a stabili termenul de valabilitate a GP nu mai mare de 15 ani (analogic Strategiei pe termen lung, conform HG nr.33 din 11.01. 2003 p.8), în schimbul a 30 ani conform Ghidului MM.

2.5. De a stabili, că Ghidul cu privire la întocmirea planurilor generale privind proiectele de alimentare cu apă și canalizare are statut de documentație de proiect.

2.6. De a stabili, că Planurile generale privind proiectele de alimentare cu apă și canalizare se elaborează în baza Schemei complexe privind aprovizionarea cu apă și canalizarea a localităților din Republica Moldova pe termen lung, inclusiv pe termen mediu, aprobată de Guvern, care ar prevedea și regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare din Republica Moldova în câteva regiuni în conformitate cu legislația și strategiile de dezvoltare regională.

2.7. Pentru fiecare capitol al Ghidului ar fi util de elaborat modele de documente privind executarea lui și de stabilit standarde de executare. Ghidul urmează a fi completat cu o listă de acte legislativ-normative în vigoare. In lipsa reglementărilor necesare în

Republica Moldova, Ghidul trebuie să fie însoțit de o listă de analoguri valabile în țările dezvoltate pentru adaptarea și aprobarea lor în Moldova.

3. Elaboratorii de proiect, pe de o parte, n-au elaborat un capitol aparte “Termeni și definiții” referitoare la proiectul dat, pe de altă parte, documentul conține un capitol “Terminologia utilizată în domeniul alimentării cu apă și canalizare”, termenii fiind definiți incorect, nu corespund legislației în vigoare. În opinia noastră, capitolul dat are astfel de erori de bază:

3.1. Termenii și definițiile sunt incluse fără o selectare atentă, în mod aleatoric.

3.2. Conform unor calcule estimative, bază terminologică în domeniu este cu cel puțin 100 ori mai mare decât cea inclusă în capitolul IV.

3.3. Proiectul nu include link-uri, referitoare la sursa de unde se ia un anumit termen sau o definiție (legile și hotărârile RM, directivele europene, standardele, mass-media, etc.).

3.4. Analiza proiectului a arătat, că n-au fost deloc utilizați termenii și definițiile stabiliți în actele legislative și normative din Republica Moldova (de exemplu, “ Legea apelor” nr.272 din 23.12.2011, Anexa nr.5 a Hotărârii Guvernului RM nr.285 din 23.05.1996 “Cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente”), directivele europene, de exemplu, Directiva Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (91/271/CEE). Există, de asemenea, normative pur terminologice în construcții sau care conțin capitole „Terminologie”. La inițiativa Asociației „Moldova Apă-Canal”, Institutul Național de Standardizare și Metrologie a Republicii Moldova, în anul 2012, a aprobat unele standarde de terminologie, inclusiv standardul SM SR 10898:2011 “Alimentări cu apă și canalizări. Terminologie”, standardul SM SR EN 1085:2011 “Epurarea apelor uzate. Vocabular”.

Republica Moldova se pregătește să adopte trei standarde române, care conțin capitol terminologic: SR ISO 24510:2008 “Activități referitoare la servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru evaluarea și îmbunătățirea serviciilor furnizate consumatorilor”, SR ISO 24511:2008 “Activități referitoare la servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru managementul serviciilor publice de canalizare și pentru evaluarea serviciilor de canalizare”, SR ISO 24512:2008 „Activități referitoare la

servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru managementul serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și pentru evaluarea serviciilor de apă potabilă”.

Un număr semnificativ de termeni și definiții conține „The TESIS Glossary”, „The Glossary of the World Bank International Benchmarking Network for Water and Sanitation (IBNET)”, “Terms of the International Water Association used in the water balance”, “Investment Dictionary, owned and operated by Investopedia, Inc.” și multe alte surse terminologice adecvate.

3. 5. O mică parte din termenii împrumutați de elaboratorii a Ghidului a fost luată din standardul EN 1085:2007 "Wastewater treatment.Vocabulary."("Epurarea apelor uzate.Vocabular"). Termenii și definițiile date în acest standard european sunt în limba engleză, germană și franceză fără traducerea lor în limba română. Problema elaboratorilor constă în aceea că ei au făcut o traducere automată,baza datelor cărei nu conține toți termenii speciali. Ca rezultat, “Sludge drying bed” a fost tradus ca „Pături de deshidratare a nămolului” (termen corect „Platformă de nămol”), „Load” - „Sarcină” (în loc de termen utilizat „Încărcarea” de exemplu „Încărcarea în CBO5”, „Încărcarea volumică în CBO5” ș.a.), „Grab sample” definită ca „Eșantion aleator”, este „Proba instantanee (momentană) conform standartul SM SR EN 25667-2:2007 “Calitatea apei. Prelevare- Partea 2: Ghid general pentru tehnicile de prelevare”. “Composite sample “nu este „Eșantion mixt”, și se definește în conformitate cu standardele și practicile ca „Probă medie”, și așa mai departe.

Suntem gata pentru o colaborare mai fructuoasă.

Cu profund respect,

Iuri NISTOR,

Director Executiv AMAC